

Treoir

Ná tomhais cá dtéann na síntí fada ar fhocail!

1. Bris na focail ina siollaí nó ina ngiotaí.

m.sh.	cathaoir	=	cath – aoir
	amadán	=	am – a – dán
	pictiúrlann	=	pic – tiúr – lann

2. Abair gach siolla nó giota amach os ard agus éist go cúramach le fuaimeanna na siollaí nó na ngiotaí sin. Má insíonn do chluas duit go bhfuil an fhuaim fada cuir isteach an síneadh fada.

Nuair a chloiseann tú fuaim nó focal nach bhfuil tú cinnte faoina litriú, smaoinigh ar fhuaim nó ar fhocal atá cosúil leis agus atá tú in ann a litriú.

m.sh. Má tá tú ábalta ‘**bata**’ a litriú, beidh tú ábalta ‘**hata**’ a litriú. Má tá tú ábalta ‘**bóthar**’ a litriú, cad faoi ‘**rothar**’? Ní ‘**róthar**’ atá ann – mar sin níl síneadh fada ar an ‘o’.

3. Caol le Caol, Leathan le Leathan.

Déantar míniú níos cuimsithí ar an riail seo in Aonad 2. Go bunúsach, má thagann guta caol (i, e) roimh chonsain, caithfidh guta caol teacht i ndiaidh an chonsain. Ar an bhealach céanna, má thagann guta leathan (a, o, u) roimh chonsain, caithfidh guta leathan teacht i ndiaidh an chonsain.

4. An Foclóir.

SEICEÁIL, SEICEÁIL agus TUILLEADH SEICEÁLA!

'a' nó 'á'

- i) Léigh na focail thíos os ard.
- ii) Déan liosta d'fhocail eile a bhfuil na litreacha 'a' agus 'á' iontu.
- iii) Déan na cleachtaí ar leathanach 15-18.

a	á		a	á
at	tá	1.	_____	_____
ar	ár	2.	_____	_____
am	ád	3.	_____	_____
ga	gá	4.	_____	_____
ban	bán	5.	_____	_____
fan	fán	6.	_____	_____
cas	cág	7.	_____	_____
bac	bád	8.	_____	_____
fad	fág	9.	_____	_____
Mam	mám	10.	_____	_____
paiste	páiste	11.	_____	_____
Albain	Albáin	12.	_____	_____

'o' nó 'ó'

- i) Léigh na focail thíos os ard.
- ii) Déan liosta d'fhocail eile a bhfuil na litreacha 'o' agus 'ó' iontu.
- iii) Déan na cleachtaí ar leathanach 19-22.

o

ó

o

ó

do

dó

1. _____

roth

ró

2. _____

both

bó

3. _____

costas

cósta

4. _____

nocht

nós

5. _____

coiste

cóiste

6. _____

bocht

bó

7. _____

doras

dóiteán

8. _____

solas

sólás

9. _____

docht

dólás

10. _____

lon

lón

11. _____

ros

rós

12. _____

'u' nó 'ú'

- i) Léigh na focail thíos os ard.
- ii) Déan liosta d'fhocail eile a bhfuil na litreacha 'u' agus 'ú' iontu.
- iii) Déan na cleachtaí ar leathanach 23-26.

u	ú	u	ú
tusa	tú	1. _____	_____
lus	lúb	2. _____	_____
bus	blús	3. _____	_____
cur	cúr	4. _____	_____
lus	lúth	5. _____	_____
tur	túr	6. _____	_____
guta	gúna	7. _____	_____
mura	múr	8. _____	_____
turas	túisce	9. _____	_____
suc!	sú	10. _____	_____
suim	súil	11. _____	_____
runga	rúnda	12. _____	_____

'a' nó 'á' – Cleachtadh 1a

Líon na bearnaí thíos le 'a' nó 'á'.

1. boat b _ _ d
2. Jackdaw c _ _ g
3. full l _ _ n
4. leave f _ _ g
5. battle c _ _ th
6. white b _ _ n
7. good-bye sl _ _ n
8. stay f _ _ n
9. movie sc _ _ nn _ _ n
10. song _ _ mhr _ _ n
11. material _ _ bh _ _ r
12. residence _ _ r _ _ s

'a' nó 'á' – Cleachtadh 1b

Líon na bearnaí thíos le 'a' nó 'á'.

1. T__ Se__n ag imeacht __s baile.
2. L__ m__ith duit, a ch__r__.
3. Cén t__mad__n a rinne sin?
4. Cén t__m ar fh__g M__m agus M__ire?
5. C__s An R__icín __l__inn, a Mh__rcuis!
6. F__n __nseo l__ eile m__s mi__n leat!
7. Sc__nn__n __réir agus dr__m__ __nocht!
8. Ní hé l__ na b__istí, l__ na bp__istí ná l__ na bp__istí!
9. Rír__ agus r__g__irne a bh__in mo ghr__ díom.
10. Beidh M__ire ag t__bh__irt r__nganna sn__mh__.
11. Bígí i l__th__ir in __m!
12. T__ mór__n __bh__r sa mhe__nscoil faoi l__th__ir.

'o' nó 'ó' – Cleachtadh 2a

Líon na bearnaí thíos le 'o' nó 'ó'.

1. _l do dh_thain, a st_r!
2. 'Buail an b_thar,' arsa fear an tí _sta.
3. N_ta _ do mháthair, is d_cha!
4. R_l an teagasc_ra.
5. P_st mar dh_chtúir c_s atá de dhíth _rm.
6. P_caí f_lmha, p_caí gan eur_!
7. Cuirigí _raibh bhur gc_táí.
8. Beidh sibh ag c_caireacht.
9. Tá níos m_ ná cúnt_ir amháin anseo.
10. A R_isín, ná bí_dh br_n _rt.
11. Seas an f_d!
12. Tá d_thain sc_láirí ar an r_lla an_is.

'o' nó 'ó' – Cleachtadh 2b

Líon na bearnaí thíos le 'o' nó 'ó'.

1. Seo n__ta don teagasc__ir.
2. An bhfuil an c__ras ag __bair f__s?
3. Beidh __raibh __inniúin a r__stadh.
4. __scail an d__ras do R__s.
5. Lí__n an fh__irm, a R__náin.
6. A r__gaire, is d__igh gur tú is measa ar d__mhan.
7. Bhí an d__iteán go d__na.
8. Ar __rdaigh tú do r__gha féin de l__n?
9. G__rtaíodh go d__na é.
10. Is m__r an sp__rt tú.
11. Is c__súil le r__s tú!
12. A __rla, ná sáigh do gh__b i ngn__ N__ra.

'u' nó 'ú' – Cleachtadh 3a

Líon na bearnaí thíos le 'u' nó 'ú'.

1. Tá s__ ar do gh__na, a Shi__n!
2. Tá an m__inteoir faoi str__s inni__.
3. Thug sí a c__l le T__r Eiffel.
4. Rinne mé an c__rsa i nD__n Droma.
5. Bhris b__cla mo bhróige nuair a th__irling mé den bh__s.
6. 'Coinnigh s__il ar an D__n sin,' arsa D__chas.
7. B__nd__n ceart é an t-__dar s__gach!
8. Tá an t-__ll __r ina ph__dar.
9. Bhí M__ireann ag tn__th le d__l ag t__madh sa sr__thán!
10. Ná bí ag cl__dach na l__s; siúd m__r abhus!
11. Bhí an t__ras s__imi__il.
12. Ag b__n__ c__rsa a bhí an m__inteoir.

'u' nó 'ú' – Cleachtadh 3b

Líon na bearnaí thíos le 'u' nó 'ú'.

1. An raibh t__ ag m__ineadh ar ch__rsa na gc__ntóirí?
2. Ní raibh fonn ar an m__inteoir gach r__d a chl__dach.
3. Níor bhain sé __sáid as p__inn b__neolais.
4. Is é an r__d is l__ duit p__dar a chur ar do ph__s!
5. M__nlaí __ra atá i gcan__int Ch__ige M__mhan.
6. Bhí an b__nmh__inteoir s__gach ag t__s a ch__rsa.
7. B'fhi__ daoibh an cr__sca s__ibhe a chl__dach.
8. __sáid an d__ch d__ghorm.
9. 'Níl l__b ar lár,' arsa an t-__dar.
10. Bí taobh am__igh den bh__istéir i M__ine Mheá.
11. Aire d__it! Ná t__m an t-__ll san __mar.
12. B__s a c__ig a thug go C__il an tS__daire mé.

